

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 287. Quæ pœ civiles constitutæ contra adulteros.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

cætero præsumptiones prædictæ violentæ adulterii debent plenè probari per testes omni exceptione majores, eosque non singulares, ut cum Sanch. l. c. n. 51. Pirh. cit. n. 14.

Quest. 286. Quæ pœnæ Criminales statuta adulterio?

1. Resp. Primò: Jure divino pro lege veteri pœna adulterii erat mors tam adulteri quam adulteræ, ut constat ex *Levit. c. 20. v. 10.* & *Deuteron. c. 22. v. 22.* & quidem lapidationis, ut patet ex *Joan. c. 8. v. 5.*

2. Resp. Secundò: Jure humano Civili pœnam Crimalem adulteris primitus fuisse deportationem vel exilium, plures probant ex *l. ff. de quest. & pluribus aliis citatis à Lauterb. in ff. b. t. §. 22.* fuisse verò illam pœnam mortis, latam ab Augusto affirmant *Carpz. pr. Crim. q. 52. n. 26. & seq. Ludv. vel. & c.* Jure Cædiciis per Constantinum statutam pœnam sanguinis & gladii, constat ex *l. 30. §. 1. c. ad leg. Jul. de adult. & ibi Brunnem. l. 7. l. un. c. de mulier. que se prop. serv. junx.* ubi seruo pœna flammæ dictatur, quam pœnam capitalem Justinianus Imper. quò ad fœminas adulteras mutavit in mitiorem, constituendo, ut virgines cæcæ in monasterium aliquod detruderentur ad biennium, post quod, si non peterentur, uti poterant, à marito, ibi, quò ad vixerint permansuræ & habitu assumpto pœnitentiam aduræ, juxta *Auth. sed hodie. c. ad leg. Jul. c. 19. de convers. conjug.* una tertia propriæ substantiæ, vel, si liberos non habet, duabus tertiis, interdum tota substantia monasterio applicanda, cit. *Auth. sed hodie novel. 134. c. 10.* quia commutatione non obstante rursus pœnam gladii tam quò ad fœminas quam quò ad viros committentes verum adulterium sive simplex sive duplex confirmavit *Carolus V. in Constitut. pœnal. a. 102.* Verùm quidquid sit de hoc hodièdum pœna mortis ob adulterium simplex, imò etiam duplicatam saltem primâ vice non infligi ampliùs in plerisque locis testatur experientia, & ubi pœna mortis non viget ampliùs, nec ea infligenda Judæo adulteranti cum Christiana, Lauterb. in ff. b. t. §. 24. in fine, qualiter verò puniendus talis Judæus, vide *Clarum §. adulterium n. 10.* ubi ait: se judicare Judæum adulterantem cum Christiana etiam soluta damoandum perpetuò ad trirèmes, sed punitur pœnâ arbitraria, v. g. carcere, relegatione, seu exilio, fustigatione, statione ante fores templi cum candela accensa per aliquot dies festos, ubi major est concursus populi, vel etiam pœnâ pecuniariâ, teste *Claro l. c. n. 7.* & in specie per statuta Bavaricæ primâ vice commissum, teste *Reiffenst. b. t. n. 19.* (de quo tamen meritò conqueri *DD. ait Lauterb. l. c. citatis Berlich. p. 4. concl. 27. n. 21. Menoch. Heig. & c.*) & in aliquibus locis post peractam publicè pœnitentiam ecclesiasticam omni honore privantur, & ab omnibus honestis consortiis arcentur. Adulterium semel punitum iteratum olim perpetuâ relegatione, hodie interdum gladio punitur. Lauterb. citato *Besold. p. 5. conf. 215. n. 4.* uti & iteratum tertia vice punitur pœnâ gladii, de cætero prout in aliis delictis, sic & in adulterio puniendo attendenda & servanda cujusunque loci consuetudo, ut cum *Menoch. Lauterb. l. c.* illud tamen observandum, quòd, si ex statuto loci alicujus imposita pœna pecuniaria vel etiam corporalis, quæ iterari potest, v. g. fustigationis, dum quis cum uxore alterius pluries etiam ex intervallo rem carnalem habuit, etsi sint plura adulteria commissa, non tamen debere illum puniri, nisi pro unico adulterio, cum

gl. in l. *Vulgaris. ff. de furtis. v. fur erit.* tenet *Clar. l. c. n. 11.* dicens esse opinionem communem.

3. Resp. Tertio: Pœnæ criminales statuta contra adulterantes jure ecclesiastico statuuntur. Primò contra Laicos in adulterio perseverantes excommunicatio, non quidem lata, sed sententiæ ferendæ. c. intelleximus. h. t. e. quam tamen pœnam saltem in Germania non esse in usu, testatur *Pirh. b. t. n. 19.* quamvis n. 26. addat: Episcopum loci posse Laicos excommunicare ob adulterium, non tantum ad petitionem conjugis innocentis, sed etiam ex mero officio suo, ut *Abb. ad c. intelleximus. h. t. n. 5.* Secundò; detrusio mulieris in monasterium ad agendam perpetuò ibi pœnitentiam, si vir eam recipere nolit. c. gaudeamus. de convers. conjug. prout etiam antè Jure Civili receptum erat, juxta dicta resp. precedent. quam tamen etiam pœnam hodie non ampliùs esse in usu, sed Laicos etiam Fœminas relinquere criminaliter & publicè puniendos Curia seculari, astituit *Reiffenst. h. t. n. 10.* Tertio Clerici confessi vel convicti de suo adulterio pœna est depositio ab officio, Ordine Clericali, privatio Communionis fidelium & Sacramentorum, collatio in monasterio toto vitæ tempore ad agendam pœnitentiam. c. 10. & seq. dist. 81. c. cum non ab homine. de judic. *Hofst. in sum. h. t. n. 7.* *Diaz. in pr. crim. can. v. adulteri. c. 89. n. 2.* *Pirh. cit. n. 19.* *Clarus. §. adulterium. n. 7.* citatis *Duenna. reg. 101. in 2. limit. Bermond. de concubin. fol. 37. n. 6.* & pluribus aliis, dicente apud illum *Alciaro;* credo per auxesin satis audacem, quòd si hodie Clerici propter adulterium detruderentur in monasterium, pauci eorum ambularent per plateas. Secus autem est de depositione Clericorum solum suspectorum & infamatorum de adulterio; his enim non infertur pœna ordinaria adulterii, sed solum indicitur purgatio Canonica, in qua, si defecerint, debent suspendi ab officio, & postea agi ad certam pœnam. *Farin. in prax. Crim. p. 5. q. 40. n. 3.* *Pirh. n. 20.* juxta c. *Significasti. h. t.* etsi aliàs in purgatione deficiens puniatur ut convictus. c. accedens de accusat.

Quest. 287. Quæ pœnæ Civiles constituta contra adulteros?

1. Resp. Prima est, quòd conjux innocens possit agere & petere divortium seu separationem à conjugate nocente quò ad thorum & cohabitationem. c. 2. 4. 5. de divort. quòd & dum adulterium est notorium, potest maritus innocens sine alia sententiâ & declaratione judicis propriâ autoritate uxorem adulteram expellere à se, & vice versa uxor innocens à vero adultero propriâ autoritate recedere. *Barbatia in Apostill. ad Abb. in c. fin. h. t. n. 6.* dicens communem. Factâ autem hac separatione thori ab uxore adultera tenetur nihilominus eam alere. *Clar. l. c. n. 17.* quia ea post separationem non desinit esse uxor, juxta c. 2. de divort. quòd si etiam factò divortio vir quoque cum alia committat adulterium, debet uxorem dimissam quò ad consortium thori recipere & maritali affectu tractare. *Clar. l. c. cum Abb. in c. ex literis de divort. n. 11.* potestque ad id cogi, non solum officio Judicis, sed etiam ad actionem uxoris, *Felin. in c. lator. de re judic. post n. 9.* dicens communem. *Clar. l. c. Pirh. n. 27.* juxta c. *Tua Fraternalitati. h. t.* ubi Papa, quòd cum paria delicta mutuâ compensatione deleantur, vir hujusmodi fornicationis obventu nequeat uxoris adulteræ consortium declinare.

2. Secunda pœna uxoris adulteræ est amissio dotis, quam post latam sententiâ divortii maritus innocens

